

"Mahlukat" ile "mevcudat" arasındaki fark nedir, hangisinin kapsamı daha geniştir?

Mevcud, Mûcid isminin cilvesi olup var olan veya vücud verilmiş manasındadır. **Mevcûdat** ise mevcudun çoğuludur.

Mahlûk ise **Hâlık** isminin cilvesi ile zuhura gelmiştir ve yaratılmış manasındadır. **Mahlûkat**, mahlûkun çoğul şeklidir.

Mevcudat vücud-u ilmî ve vücud-u harici olmak üzere iki kısımdır. İlm-i İlahide malum olup kudret dairesine geçmemiş imkânî vücudların tamamı vücud-u ilmîyeye dahildir. **Adem-i harici** veya **ayan-ı sabite** (1) ile de isimlendirilir. Mahlûk ise daire-i ilimden daire-i kudrete geçen imkânî mahiyetlerdir. Bu cihetle mevcud kavramı mahluka göre daha **geniştir**. Vücud-u harici sahibi mevcudlar aynı zamanda mahlukturlar.

"En büyük bir nimet olan vücudu, bu vücudumda büyütme ve çoğaltmak için hayatı verdi. Ve o hayatla o nimet-i vücudum âlem-i şehadet kadar inbisat edebiliyor." (2)

ifadesince; vücudun inbisatı vardır. Maddi vücud gibi hayat, insanîyet ve İslamiyetle manevî ve geniş vücud daireleri vardır.

"İcad, inşa veya başka bir kelimeye tercihan yaratılışın güzel şeklini ifade eden >آق< tâbiri, insanlardaki istidadın sedad ve istikametçe ibadete elverişli olduğuna işarettir." (3)

ifadesine bakılırsa halk, yaratılışın güzel şeklini ifade eder.

"Eğer yalnız Mevcud ve Vâcibü'l-Vücud ve Vâhid-i Ehad isimleri hakikî tutulup öteki isimler onların içine gölge olmak haysiyetiyle alınsa, o esmâya karşı bir haksızlık hükmüne geçer." (4)

ifadesine göre; mevcut, vücut sıfatıyla tavsif edilmiş, var olan, varlığı kendinden olan manasında esma-i İlahiyeden sayılabilir. Fakat mahluk sadece mümkünata itlak edilebilir.

"İnsanın sair zîhayatlar üstündeki tefevvuku ve rütbesi ise, yüksek seciyeleri ve cemiyetli istidatları ve küllî ubudiyetleri ve geniş vücudî daireleri itibarıyladır." (5)

Dipnotlar:

- (1) bk. [Mektubat, On Beşinci Mektup, Altıncı Sual.](#)
- (2) bk. [Şualar, Dördüncü Şuâ, Üçüncü Mertebe-i Nuriye-i Hasbiye.](#)
- (3) bk. [İşaratü'l-İ'caz, Bakara Sûresi, 21-22. âyetin tefsiri.](#)
- (4) bk. [Mektubat, On Sekizinci Mektup, İkinci Mesele-i Mühimme.](#)
- (5) bk. [Şualar, On Birinci Şuâ, Sekizinci Mes'elenin bir Hülâsası.](#)